

Ročník XXIX

V Praze, 10. května 1895

Číslo 26 (1455)

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

Náhrobek Šafaříkův na hřbitově karlínském.

(Fotografie ze záruku Jana Mulnec v Praze.)

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

Památce Safarikově.

Několik vědomých slov ke dni 13. května
od Fr. Bílého.

Vzpomínka na Safarika nemůže být nezuctivou poklonou, blahopřáním Prozetelnosti, že nám takového muže poprála.

Sať teprve let uplynulo od té, co chudému farářovi evangelickému ve vesničce, mezi vysokými horami klidně se tlučil, přibyl tiho syn, po otci Pavlem pokřtěný — ale jak se zatím změnil svět až k nepoznání! Doba, jejíž duch vssával mladý Safarik, ovšem byla prosycena látkami těžkými, převratnými. Naplňoval se právě slovo básnickovo: Co sto věků hlubných hodlalo, zvrtné doba. Ve vědách i v poesii posavadní bázňové shazování, staleté i tisícileté názory vyvráceny, a ten lid, jenž už vždy věšel ve jhu poroby a společenské bezvýznamnosti, pojednou povýšen na stolec slávy, a básníci, učenci, umělci i politikové se mu počali křivit a podírovať, jeho duši a jeho tvůrčí zkoumat.

Zrodil se a žil v takovém čase zajisté je štěstím.

Jedna dětská Safarikova ubíhala rychle: vyrůstal jako právě dítě přírody, tonaje se po lesích, zlézaje vysoké hory. Ale jinak obzor domácího života byl ponurý, ražný. Vzdělání školního nabýval doma od rodičů; v letech, kdy jiným dětem stromy poznání jsou ještě zapovězeny ovocem, kdy si odkoují fantasií pohádkami, Safarik už četl v Písmě svatém a naplňoval duši předstarami a ději nejváznějšími. V 8. roce už byl pročel celou bibli, ba i kazání kovářů domácním lidem.

Již to dítě se jevílo svérázným a neobyčejným.

Rodiči blízka Rožnava, ve vysokých horách ukrytá Dobšina a Tatram rukou podávající Kežmark slovou místa gymnasiálního a filosofického vzdělání Safarikova. Desítiletý chlapec do nich vkročil, národně neuvědomělý, a dvacetiletý je opouští jako muž celý, s rozhledem bystrým po všem tehdejšími politickém a obecním zřízení skvěl se vědomostní všestranností. Z těch tří měst zachoval nejdélejší paměť Kežmarku. A právem. V Kežmarku bujel celý život duchovní, tamější lyceum se honosilo tehdy slavnými učiteli v oboru uhrerského práva, teologie a filosofie, v městě bylo hojně inteligence a snáživého studentstva — a tu denní styk s mladíky stejně nadšenými, s rodinami vzdělaného měšťanstva, jakož i denní pohled na velebné úchvatné horstvo Tater, zrovna nad městem se do oblak kupící, nemohlo mysl jen trochu chytlavou nechat bez dojmů, někdy dítě hor a lesů.

Sem do Kežmarku na úpatí nebetýchých Tater zapadlo bylo také několik paprsků ducha Jungmannova a rozléto v jemnocitném a přemýšlivém duchu Safarikově nové světlo, probudilo, co tam dosud neuvědoměle dřímalo. Dvě rozpravy o jazyku českém, jimiž vydobí Jungmann první literární časopis český Hlasatelé hned na počátku pouli jeho r. 1806, získalo si tu neocenitelnou zásluhu.

A planánek vzrůstal potom už pořád, až pronikl všechny nervy, všeku bytost Safarikovu. Hned jal se tu také učiti se od srbských spolustudentů jich mateřštině, tak že záhy mohl čísti Karadžićovu sbírku národních písní srbských, tedy právě nastupující triumfální cestu svou světem. Když pak už jednou odhodil maďarské brýle školní, sobě věstaven, obrátil přirozeně zrak i srdce k vlastním lidu a jal se hned sbírat jeho písně. Za od r. 1813 i sám se pokoušel v básni, tak že již r. 1814 devatenáctiletý student mohl v Levoci hoditi na trh knižkupecký vlastní sbírku básní s názvem Tatranská Múza s lyrou slovanskou, plnou ohně, síly, velikých tužeb a snah, mohutných citů, v nichž i milostná touha si volila smělý výraz.

A tento mladík až lyrický se přátelil s Umou a Vědou, žijící už napolo své budoucnosti, vedl tu současně urputný boj se živo-

tem, vynucuje si na něm hmotnou existenci vychovatelem a silou vůle nakrouňuje se ve všech potřebách, jen aby si nastrojil nějaký peníz k studiím universitním.

V 20. roce opustil po pětiletém pobytu útlý Kežmark a spěchal na nejslavnější tehdy universitu do Jeny, o níž už slyšel divy a zázraky. Což se natěšil na ta léta universitní, na to bohatství knih, na ty slavené učence!

V Jeně otevřel se Safarikovi nový svět, o němž ještě v podvětví života svého rád vzpomínal: vyznával sám syn v otcevi životopise. Blahorečil osudu, že mu sem dopřál příjiti, a pil z pramene všech věd jadrnými doušky. Klassická filologie s novými kritickými metodami svými, teologie, filosofie, historie i vědy přírodní — vše stejně vábilo neukojného jeho ducha, vše poslouchal a studoval. Ale netěkal to planý motýl s kvítka na kvítka, nýbrž hloubavý duch uměl vše rozlišovati, všechny ty vědomosti doplňovati a pořádati v ladný celek. Skoro ke všem pracím pozdějším položil tu základ, k mnohým svazkům výpisů přichystal. Vrchol téla, ale rájem srdce Safarik sám si nazýval pobyt svůj v Jeně.

Posluhaň takový ovšem neměl, pozora professorů. Ještě roku 1816 stal se dopisujícím členem tamější velkovévodské společnosti latinské.

Unaná věda stále se mu přátelila s ošvěžující poesii; cizota neudusila při tom ni v nejmenším horoucí lásky k národu. Zajímavé jest i tu pozorovati obsahlost ducha jeho: starověký skladatel komedií Aristofanes (z něho přeložil Oblaka) střídá se s novodobým tragikem Schillerem (z něho přeložil Marii Stuartku). Znalost srbských vedl pak Safarik ke studiím srbských básníků a ke složení krátké historie literatury všeslovanské, z kteréžto učeru se vyvinula později proslavená Historie literatury národů jihoslovanských.

Zábavky s poesii i výklady professorů přiměly Safarika, že zaujal posléz určité stanovisko také k jednomu sporu českou veřejností děleim, totiž k otázce, mely-li by básně české býti skládány časomírou nebo přízvukně. Přiklonil se na konec k časomíře — a nikoli sám. Vyrůstalť zatím jiný duch, na družné Moravě zrozený a na lyceu přešpurském studující, v budoucího velkána, Erasmův Palacký, vážností a pevností myslí, ploutkou i spanilostí ducha Safarikovi příbuzný. Ac se neznali, sprátili se oba aspektem písemné skrze třetího ve spolku, Jana Benediktův Blahoslava, a teprve po návratě z Jeny Safarik navštívil Palackého v Prešpurce. Tehdy vinnice a procházky přešpurské mely co poslouchati! A což teprve, když vychovatelský úřad Safarika na podzim téhož r. 1817 přivedl do Prešpurka na trvalou tu poznali ti dva nadšenci, že k sobě náležejí provždy, a usnesli se také hned tuto spojitost svou zužitkovati, ke zvláštnímu spisu o prosodii r. 1818 v Prešpurce vydanému a Počátkové českého básnictví zvláště prosodie synonymum.

Malíci neznámí (neboť spis vydán anonymně) troufali si tu vystoupiti proti nejslavnějšímu tehdy vědci českému, geniálnímu Josefu Dobrovskému, volajíce při tom směle, že ani aristarchů mračnopozor ani tónomanů hromoblesky srdce lekem neomračí, ale ani nedospělých chvalné potleskování duše radostí neopojí. S věcnou jistotou a s imponujícím sebevědomím proti prosodii přízvukné, jazyku našemu přirozené, hájili strojenější časomíry. Mýlili se, ale vyhlali. Teprve práce a lidová poesie podkopala tomu vítězství základy. Od té doby zůstalo přátelství obou mladíků spjato svazkem železným a nejdříve si ještě podali ruce ke společné práci. Zejména vzešel národu z tohoto srdečného splynutí obou duší jeden významný a trvale prospěšný čin: Palacký umožnil Safarikovi později usaditi se v Praze.

Ten byl už absolvovav universitu hledal tam působiti, ale osud jeho vedl jej napřed jinými cestami: především ho ponechal po dvě léta v Prešpurce, kde jakožto vychovatel v rodině vicežupana litovské stolice Kaspára z Ku-

biny vešel ve společenský styk s předními rodinami města a doplňoval se i na té půdě s Palackým, který byl rovněž vychovatelem ve dvou rodinách šlechtických. Prešpurk tehdy pozíval v Uhrách zvláště zvůně pověstí. Lásky k vědám a k umění rozežívala obecenstvo: i lyceum plnilo zdatné svůj úkol. Do rodin zvání literáti, učenci i umělci. V tom proudu plouli radostně Safarik i Palacký. Jsouce volni jako ptáci, etom v úžani od professorů i nejlepších kruhů společnosti, žili tu krásně a pravdě trávili blažené časy, jaké vůbec jen jsou ude leni duchů povýšených, když jim křidel ne ustríhují starosti hmotné. Safarik zejména vzdal se studií astronomie, aesthetiky, metriky a pak také jazykům moderním, především francouzskému a anglickému, jichž potřebu též pocítoval v postavení svém.

Ale bezstarostí takové nemohlo míti dlouhého trvání. Bylo třeba pomýšleti na budoucnost.

Rozmanité styky v městě navázané jakož i znalost srbstiny odvedly Safarika po dvou letech odsud do Nového Sadu za professora a ředitele nově založeného srbského gymnasia (1819). Nabízených mu profesorů z evangelických učitel v severních Uhrách nepřál žádné „pro divokou nekážu“ a surový protislavanský duch, jehož sám byl na některých zakusil.

Novým Sadem se končí životní máj Safarikův a nastává doba usilovná, soustavné práce.

(Pakostován.)

Z veršů Viktora Součka.

MODERNÍ VĚRÍCÍ.

Já tázal se: »Je víra pevná kotva?«
On ironicky odpověděl: »Solva!«

»Tož nevěřit lpi!« dělo srdce choro.
On rozmyslně odpověděl: »Skoro!«

Já děl: »Vy tedy zapíráte víru?«
»Nic nevím jistě, že vším žít chci v míru!«

»Či věříte přec v hnutí duše zbožná?«
On po přestávce odpověděl: »Možná!«

»Jak souhlasí to?« udíven se táží blázn.
»Já věřím, že přec pouze víra blázn!«

NENÍ TO NIC!

Proč smuten stále jsem?
Vy hledíte v mou líce...
Dím se zatařím rtem:
Není to nic!

Zda vidíte ten strom,
on valdu víe a víc,
nej podat v létě brou —
není to nic!

Kdos veliký mě sklál,
jáu hrobu zvolna vstříc.
Co chcete, slebno, dál?
Není to nic!

OTÁZKY.

Já k svému duchu kdysi děl:
»Co toužil bys a co bys chtěl?«

»Řešiti temné problémy,
záhady všechny na zemi!«

Já k svému citu kdysi děl:
»Co toužil bys a co bys chtěl?«

»Jmout všecku lásku v objetí
a všecku krásu vypěti!«

»A co chce tělo počíti?«
To děl: »Já chci zemíti!«

List o českém básnictví národním.

Napsal prof. E. Albert.

(Pokračování.)

Kterými se cestami brala poesie česká od Čelakovského až k nynější době a které ze směrů těchto můžeme považovati za národní, o tom promluvíme, jest dalším cílem této rozpravy.

Bud' mi dovoleno, postaviti sem především několik vzorů, v nichž různé směry tyto v příkladech se spatřují. Hřbitov jest jistě vážný předmět poesie; všimneme si, kterak někteří básníci čeští o hřbitovu zpívají. Čelakovského »Snatek« takto končí:

Větrík od západu
chladaunský zavírá,
hosté známou cestou
herou se s nerostou,
kde ženich přebývá.

Tam, kde byli spolu,
ten tichý domeček
má střechu zelenou,
komůrku zavěšenou
na věčný zámeček.

Verše tyto jsou tak ryze české, znají se v nich celá mysl lidová tak věrně, je v nich napodobena poesie lidová tak mistrně, jako asi myšlení a řeči těch našich starých výměníků ve výborných pracích Raisových. Pantáta Bezoušek, slyše tyto verše, myslil by, že jsou z nějaké jiné vesnice. Protože Čelakovského poesie se držela docela blízko poesie lidové, vnikly i některé jeho písně do lidu tak, že se staly přímo lidovými. Tisíce lidí neví, že zpívajíce »Když jsem šel přes lávku« nezpívají píseň lidovou. Národní výsměh.

Postavme k tomu Nerudovu píseň z »Prostých motivů«:

»Pojd — pojd« to na výši volá kdos,
a zní to jako ptáčí skřek;
já rozhled se: černá válka
a malý veský hřbitůvek.

A zase slýchám: »Pojd — nu pojd již!
více nehleď světa na mumraj;
vždyť přetáh' jsi světa koncem
a dosud neznáš blahý kraj!«

Já nastouchám a srdce buší
a hlava klesá níže a níže
a pojednou tak tuze sledí
ty hnědé hroby, rudý kříž.

Je pravda. Nač se plavil mořem,
nač slézal strmých horstev lem?
Zde zcela nízký pahrbček
a za ním zcela nová zem.

Báseň se přimyká k písni lidové prostotou své mluvy a formy. Ryze lidový jest způsob, jakým celá báseň začíná. Lid český zadumaný, v polích pracující, noří se do myšlenek, podává se jistým suggestivním charakteristickým; slyší hlasy k sobě mluvit; něco volá z daleka atd. Avšak vedle elementů z lidové mysli se tu naskytují i elementy z vyšších obzorů duševních: vedle mluvy prosté, i mluva vyproštěnější, »tuze hledí« — »slézal strmých horstev lem« — a pointa básně sahá nad úroveň názorů lidových. V básni je česká duše, ale vzděláním vypěstovaná.

Postavme sem dále jeden ze sonetů Vrchlického:

Na vsi v neděli odpoledne.

Na nedělní rád mým odpoledne,
jichž na vsi zakl' jsem tak velkou řadu,
ve vřavě města hlavy v dlaně kladu,
kam upomínka jako motýl sedne.

Zřím v tichých polích jak den zářný bládný,
chal modravý kout za lipou v zádu,
stín pastýře, jenž obrácený k stádu
za mrouclím sluncem občas hlavu zvedne.

Pár pestrých sádků nebo záster polem
se mihá jako v trávě luční kvítí
i zniknou brzy za olšemi ploty

a licho; čekanka svým nehne stvolem.
Z vrat hřbitovních sem bludný zlatem svítí
verš známý: Já jsem cesta ku životu!

Zde už není žádné podobnosti s písní lidovou. A přece obsahuje básně ryze české momenty. Vzpomínka na nedělní odpoledne v české vsi jde hlavou básníkovou. Zjevuje se mu celá scenerie: tichá naše pole, řady topolův, pasák za stádem, ony pestrobarevné sádky a zástery našich vesničanek a onen český nápis na hřbitově, jenž bludným zlatem svítí, a jež ti vesničané čtou s prostou vírou, o němž ale i básník i čtenář přemýšlí jistě hlouběji než lid. Co vede jazyka v básni ještě českého jest, je obrázek z těch s pointou náboženskofilozofické mystiky.

Postavme sem ještě báseň Audešnékovu:

Hroby při měsíci.

V stříbrné moře sporá tráva žlutá
hřbitova mění se, to čaruplný
je pohled dechavý, a hroby staré
jsou moře tobo bílé, tiché vlny.

A říká černá do tmy smutně třetí,
to složary jsou lodí, které v moři
juž tonou dlouhý čas, a jenom složár
nad vlny hlavě se smutně noří.

To smutný obraz krásy nekonale
A hroby v stříbrné lůně tise paji
ti vřchy Alp jsou neznámého světa,
jež nad zemí se tudy pozvedají.

A vstoupit na ně noha má se bojí,
neb pohled do té v propast možný není,
jak na ty hřbety hor cizích světa
svě perly měsíc řine v tichém snění.

V básni této už jen jazyk jest český. Umění dostoupilo rafinované výše, ale oddálilo se tím od poesie lidové tak, že nemá s ní společného nic, leč jazyk. Jungmann přinesl do Čech překladky z cizích poezí a založil počátky v české poesii umělecké; naši dekadenti přinesli do Čech fakturou poesie cizí a vyvedli básnické umění české na zvrátnou výši myšlenkové i formální koncentrace, a kdyby umění české na tom přestalo, bylo by jen jazykem české. Národ by nestačil. Mezi Jungmannem a dekadenty leží — můžeme to nyní už směle říci — moře české poesie, a jest nám vyšetřovati, kde se v tomto moři jeví proud národní.

Už napřed bylo řečeno, že dva proudy u nás jsou tak nevyhnutelné, jak u jiných národů vzdělaných. O přednosti jednoho, proti druhému nemůžeme býti řeči. Nemůžeme se podobně uvažovati, co je potřebnější, vydechování nebo vydychování; jeť zapotřebí obého; jako nám je kyslík do sebe vydychovati, tak je nám i třeba uhlíkatku vydychovati. A už za doby, kdy Kollár a Čelakovský pěli, stál vedle nich Mácha.

* * *

I Neruda začal moderně, ale tónem prajiným než Hálek. Proti sladkosti a měkkosti Hálovy ožývala se z Nerudy pessimistická hořkost, ironie, autoironie, skepse. I Neruda se zkoušel na polích různých, ale nadán jsa darem autokritiky, opouštěl půdu, na které se necítil bezpečným, ihned a statně pracoval, zdokonaľoval se, rostl tam, kde měl pod nohama půdu pevnou.

Překonal Hálek a viděl před sebou národ rychle vzrůstati. Z lyriky jeho pomalu se ožývaly mohutnější a mohutnější hluboké zvuky rázovitě české. Na místě ironie usadila se vážná resignace; na místě skepse kriticismus; na místě hořkosti humor. Čím více odmítavé názory pouštěl mimo sebe, čím hlouběji se dostával do kolejí pozitivních snah, tím spíše mu bylo možná blížiti se myslí lidu a odvíti své city v roucho rázovitě české. To jest: Neruda se pomalu sám poznal a vyklubal se z kůry ei-zinské, kterou ho obklopoval studium, stál tu v celé své ryze české povaze. Pominul romantismus jinošství a objevil se muž v sobě pevný, jenž stejně hluboko cítí tíhu tohoto slavného údolí, ale vážně hledí ku hvězdám. Nabyv této rovnováhy, jal se s jasným vědomím hledati ony tóny lyriky a lyrické epiky, které se co možná nejvíce podobají tónům básnictví lidového. Vystoupil, jakož doba kázala, o stupeň

výše než stál Čelakovský. Povýšil se ještě výše nad lid, ale stál nezištně hluboko v půdě lidové byly zapuštěny kořeny stromu, ale ratolesti jeho pnuly se do výše. A jako rozvětvení stromu je v určitém poměru k rozložení kořenů, tak i vyšší strom měl kořeny sahající dál do šírky. Nebyl to lid český z let předbřeznových, byl to už národ zmohutnělý novými vrstvami uvědomělými, ve kterém stál Neruda. Úroveň vzdělání, myšlenkový horizont, citový vzlet, byly jiné. Tuhoto nového občasně pěvcem byl Neruda. Stal se básníkem národním a významu jeho přibývá, čím lépe zaplňovavou postavu jeho, trochu opodál stojíce, vidíme nyní před sebou. Nelze nepřehlédnouti, že proti Hálovi venkovanu byl Neruda rodem Pražan, velkoměsták; jako se spatovalo v chování, tak i v celé jeho produkci ožývá se toto velkoměstáctví místy velmi patrně. Vzdor tomu vnikl do duše českého lidu hlouběji než všichni jeho vrstevníci, byl i venkováné.

Neruda nepracoval lehce. Kul pracně. Sám mi to naznačil.

Řekla vlna k sestře vlně:
»Proč mne stále tiskáš?
Rek' den bratr ku dnu bratru
»Proč se za mnou zdvíháš?»

Řekla bolest ku bolesti:
»Co tu, sestro, hledáš?
Sotva že se někde vlním
již si ke mně sedáš.«

Odvětila nová bolest:
»Vždyť jsme sjaty v kruhy,
kam jde jeden toho rodu,
tam jsou všechny dráhy.«

Zdá se, jakoby ta hluboká píseň přímo vyplývala z jeho mysli. Jak dlouho myšlenku v mozku srám pěstoval, kolik koncepcí otěsál, než verše nabyly toho toku a mluva té prostoty; kdož ví?

(Pokračování.)

Břetislav a Jitka.

Episoda z univerzitního života starodávného.

Napsal Dr. Zikmund Winter.

(Pokračování.)

Spatřiv Svěchina, Bacháček kývne mu a přivítavě mu oznamuje, že ho na doporučení mistra Vavřince Nudožského ustanovil za praeceptora secundae classis na vzorné škole chlapecké v kolleji Karla IV.; až pokouštije, co nevidět potom že učiněn bude gymnasiarchou. Svěchin se uklonil, poděkoval.

Přistoupiv Bacháček k svým kolegům, potřpal jim rukama. Pedellus přivlekl se studentem jedním nějaké sedle a druhou židličku postavil do prázdného prostranství, na němž už Svěchin stál, čekaje rozkazu, aby začal. Na sedle usadil se pohodlně Bacháček.

Svěchin tenkým hlasem začne latinsky parikati, jak zlá je služba u knížete Jaromíra, a vykládá dvacetí verši, jak zlé povahy je statec, jemuž musí sloužiti.

»Qui servitute servit puer apud senem tristem, severum, morosum atque morbidum aerumnis ille aerumna vincit Herculis.«

»Z které akty je to scena?« ptá se tiše Bacháček Kampanusa vedle stojícího a v papír hledícho.

»Ze čtvrté akty začátek. Druhou scenu, v které Beatrix (Božena kněžna) se doví od Radislava o únosu, dnes pomineme, Andrej a Brodenus už to říkali tolikrát, že není o ně strach; umějí dobře; mjiné, abychom hned připojili scenu s Jaromírem.«

A přikloniv se k uchu rektora universitatis přešleptl mu: »Odskočím tamto vyslechnouti řeč císaře, ten Ripanus mi to nějak mále odřikává, musí přec zařítí propter raptum (pro únos) a má-li vojnu vyhlásiti, to aby přece poněkud se vztekál — hleďte — stojí tam jako dřevěný štok, sotva ústa otvírá — odskočím!«

A již čile odcházal tam, kde císař Jindřich stojí jako bidlo sotva ústa otvíral. Jak pak ne, když mu vypijou pivo, a skoupí místní

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVA

PAVEL JOSEF ŠAFÁRIK.

Nakreslil Josef Mukařovský. Do dřeva rył Václav Mára.